СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XL. Ч. 202. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 30 серпня 1932. VOL. XL. No. 202. Jersey City, N. J., Tuesday, August 30, 1932. THREE CENTS.

РЯДИ ФАРМЕРСЬКИХ ПІКЕТЧИКІВ ЗБІЛЬШАЮТЬСЯ

СУ СІТИ (Айова). — Бльокада фармерів триває далі й скріпляється. Страйкуючі вже добилися трохи ліпших цін на молоко й уже його допускають до міста, але замкнули довіз яєць, масла й живої худоби. Пікетчиків розставлено на 6 головних дорогах.

Кореспонденти, що слідкують за фармерським страйком, стверджують, що фармери стають тепер чимраз радикальнішими. В страйку беруть участь головно фармерські робітники, котрі були передше фармерами, а котрим забрали фарми банки. Оті робітники твердять, що вони працювали у фармерів за місячну плату $20, але й цього не одержали, бо фармери не могли їм заплатити, бо не мають готівки. І вони не мають до них навіть жалю. Вони є того переконання, що вже гірше не може бути, тому вже згадують у розмові навіть про революцію. Кажуть, що з доходів фарми неможливо тепер навіть оплатити податків і нема за що купити сорочки і чобіт.

ОБСМАРУВАЛИ ГРІБ ҐРЕНТА.

НЮ ЙОРК. — Не можуть зловити тих, що напосілися зневажати гріб Ґрента. Тепер обсмаровано гріб віршами, а букви вималювано червоною фарбою. Поліція є тої думки, що це є ділом комуністів.

РЕПУБЛИКАНЦІ ЗА РУЗВЕЛТА.

НЮ ЙОРК.—Демократичний краєвий комітет подає, що „Давн Тавн Ріпобликен Клоб оф Лос Енджелес" мусів відкликати републиканські передвиборчі збори, бо 70% членів клюбу заявили, що голосуватимуть на ґевернора Рузвелта як президента.

СМИТ НЕ ХОЧЕ БАЧИТИСЯ З РУЗВЕЛТОМ.

НЮ ЙОРК. — Ґовернор Рузвелт заїхав по своїй промові в Сі Ґірт, де то слухали його понад 100,000 демократів, до свого приятеля О'Конора на Лонг Айленд. Там він приймав ріжних демократичних лідерів. Там теж надіялися довести до побачення Рузвелта з бувшим ґовернором Смитом, але Смит відмовився прийти.

ПРИСЯЖНІ СУДДІ РАДИЛИ 19 ГОДИН І НЕ ПОГОДИЛИСЯ.

МІНЕОЛА (Лонґ Айленд). — Присяжні судді, котрі мали вирішити вину полісмена Френка Тепена й детективів Ґері Зандера і Пірсейла, котрих судили за вбивство Гаймена Старка при допитах третього ступня, не могли погодитися, хоч радили 19 годин. Хотіли всю вину звалити на Тепена, котрий, на їх думку, не знав поліційного діла, а дістав джаб через політичні впливи.

УНІВЕРСИТЕТ ПРИЙМАЄ ФАРМЕРСЬКІ ПРОДУКТИ ВІД УЧЕНИКІВ.

БЛЮМІНҐТОН (Ілінойс). — „Ілінойс Веслеен Юніверзіти" оголосив, що ученики і учениці, котрих батьки є фармерами, можуть оплачувати університетські належитости фармерськими продуктами. Приймати їх будуть по ціні, яка є вища від ринкової. Дівчата будуть могли в такийсамий спосіб платити за удержання і кімнату в університетських приміщеннях для студенток.

БІЛЮНИ НА ВИПЛАТИ ВЕТЕРАНАМ.

БОСТОН. — Конвенція Американського Леґіону, яка відбудеться в наступнім місяці заявиться за негайну виплату ветеранського бонуса в готівці. Те дало притоку до заяви, яку видав заступник адмірала, Річард Бирд. В заяві тій кажеться, що держава досі видала на ветеранів $6,000,000,000, а видасться до 1945 року $21,000,000,000. Вже тепер з кождих зароблених 4 долярів стейт, місто й федеральний уряд забирають $1. Чи можливо, пише Бирд, щоби податковці могли знести ще більший тягар? І чи можливо, щоби такі люди як Кулидж, Смит, Бейкер, Першінґ були проти ветеранів, коли вони є проти негайної виплати бонуса, бо неможливо обтяжати населення ще новими податковими тягарами.

НЕ ПОВЕЗЕ З СОБОЮ МЕДАЛІ.

ГАРБОР ҐРЕЙС (Нюфондленд). — Капітан Молісон уже готовий до нового перелету через Атлянтійський океан. Згадуючи за гостину, якої зазнав у Ню Йорку, згадав теж і за медалю, яку дістав від міста. Казав, що вислав її до Англії кораблем, бо не хотів брати її з собою, бо це було би ризиковно.

ЗАМАЛО ХОТІТИ І НАДІЯТИСЯ.

НЮ ЙОРК. — Люї Вальдман, соціялістичний кандидат на ґовернора, каже, що президент Гувер не подав у своїй програмі ніяких способів виходу з депресії. Ціла програма Гувера, каже Вальдман, обертається біля того, що президент вірить і надіється, що буде ліпше та уважає, що вже минув вершок катастрофи. З такої програми, каже Вальдман, безробітні ситими не будуть і праці не дістануть.

НЕПОРОЗУМІННЯ МІЖ ЯПОНІЄЮ І ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

Японська преса незвичайно гостро виступила проти державного секретаря Стимсона і проти американської політики в Китаю. Секретар Стимсон виголосив недавно промову, в якій напятнував японську політику в Манджурії та заявив, що Злучені Держави будуть гостро придержуватися пакту Келоґа.

В Лондоні сподіваються, що японський уряд внесе формальний протест в тій справі до Вашинґтону. Тимчасом японський амбасадор особисто відвідав секретаря Стимсона, щоби почути офіціяльний погляд американського уряду на манджурські справи. Як каже аґенція Райтера, секретар Стимсон заявив, що Злучені Держави не стерплять окупації Манджурії і не признають жадної територіяльної зміни в Китаю. Коли зайде потреба, то уряд Злучених Держав буде енергійно обстоювати виповнення зобовязань, зясованих у пакті Келоґа в обороні суверности Китаю.

Японський амбасадор заявив, що Японія не має наміру занимати Пекіну чи Тієнціну (як подали деякі ямериканські часописи), а ґенерал Муто, японський головний дипломатичний і військовий представник у Манджурії, буде підпорядкований не міністрови війни, тільки самому премієрови. (УКБЮРО, ЛОНДОН).

„РІВНОВАГА ЕВРОПИ И УКРАЇНА".

Під таким наголовком появилися дві довші статті Ґабріеля де Жубера в часописі „Льамерік Лятін" (дня 24 і 31 м. м.). В них обговорює він дуже докладно українське питання на підставі статей теперішнього французького амбасадора в Мексику, Рожера Лябон, поміщених свойого часу в „Ревю де Парі".

Статті замітні тим, що стараються звернути увагу французького уряду на вагу українського питання і на ту рішаючу ролю, яку Україна напевно буде відгравати в найближчому часі. „Сьогодня існує небезпека — пишеться в статті, — що Прусія і Росія створять союз, щоб знищити молоді національні держави" і цій небезпеці повинна протиставитися Франція. Політика Росії, царської чи совітської, була і є однакова: політика імперіялізму. (УКРБЮРО, ЛОНДОН).

З МЕКСИКА ПРИЇХАВ ЛЮДЕЙ ДУРИТИ.

Перед кількома тижнями приїхав до Львова з Мексика особняк, який представлявся, всюди як Беля Ганс із Данціґу, ввійшов у звязки з львівськими купцями та лікарями і, подаючи себе за представника великих закордонних фірм, понатягав їх на ріжні грошеві квоти, набирані на рахунок замовлень. На днях цей панок зник, невідомо куди. Тепер поліція має клопіт з доненням львівських купців, які по невчасі завважили, що мали до діла з обманцем.

ЗАРІЗАВСЯ ЧЕРЕЗ ЗАЗДРІСТЬ ЖІНКИ.

В одній каварні в Парижі зарізався Американець Милтон після сварки з заздрісною жінкою. Вона несподівано приїхала до Парижа з Америки й знайшла Милтона в каварні з Парижанкою.

МОСКВОФІЛЬСЬКІ ДУРИСВІТИ.

Ужгородський „Русскій Вістник", орган партії автоном. земл. союза, з тижня на тиждень розписується проти українізації Підкарпаття й „веде" боротьбу за „карпаторусскість". Сам же Куртяк, „істінно русскій чалавек", недавно у Відні на зїзді меншин виступив проти теперішнього політичного стану й знов покликувався на сенжерменський договір і конституційний закон. Куртяк і його провід тільки з самолюбних цілей виступають нібито на оборону наших автономних прав, а в дійсности вони хотілиб такої автономії, яка сягалаб аж по ріку Лайту. Що це так, видно й з того, що Куртяк записав свого сина до гімназії мадярської в Комарні.

Одначе Куртяк не є одинокий, що свою дитину післав до мадярської школи, бо це саме зробив д-р Гапко, адвокат з Тячева, який себе видає теж за „русского".

Нічого тепер не хибує, тільки дати Куртякам автономію, а вони вже з неї зробилиб „чисто русское управленіе".

ДАР НА НАРОДНИЙ ДІМ „ПРОСВІТИ" ІЗ СТОКГОЛЬМУ.

На Народний Дім в Ужгороді заслав п. Модест Менцінський, оперовий співак у Стокгольмі, дар 100 Кч. Притім заслав письмо, в якім висказує свою радість з відродження Підкарпаття і просить приймити від нього ту скромну лепту. Замічає, що населення Швеції, а головно середній стан, дуже потерпіло від недавного банкротства Крюґерового концерну. Обіцяє, що і в будучности не забуде за Народний Дім і Просвіту.

ЕЛЕКТРИЧНА ГАРМАТА.

Засада ділання: рухомий провідник, по якому плине електрична струя, буде порушуватися прискореним рухом у відповідно сильному магнетичному полі.

Винахідник Фошон-Віеклє вже підчас світової війни будував на тій засаді метачі малих стрілен (50 г.), які мали початкову скорість 200 м/сек. Тепер винахідник удосконалив свою гармату настільки, що можна нею викидати навіть 100 кг. Стрільна з початковою швидкістю 1600 м/сек., причому тягар цілої гармати не перевищає тягару „Грубої Берти" Крупа.

ВИЛИВ КАНАЛ.

Біля Лін-Вілю у Франції прорвався на каналі вал, що лучить Рен з Марною. Прірва швидко побільшилася під напором води, яка залила околицю на 5 км. довкруги. Внаслідок виливу рівень води в каналі обнизився до цеї міри, що плавбу треба було здержати.

ДАЛЬША ЗАБОРОНА ДІТОЧИХ САДКІВ.

Влада заборонила дальше ведення „діточого садка" в Добрівлянах, пов. Дрогобич, мотивуючи заборону тим, що саля розвязаної читальні „Просвіти", де міститься садок, не відповідає вимогам санітарним і безпеки. Та забули „власть імущі", що в тій самій салі 4 роки аж до 1931р. містилась одна кляса місцевої державної школи, і тоді ця сама саля відповідала всім вимогам.

ЛЮДИ СКАЖЕНІЮТЬ ЗІ СПЕКИ.

На Мадярщині люди дістають нападів, скаженини під впливом спеки. На одній з вулиць Будапешту 27-літній робітник почав нагло кидатися з пястуками на прохожих. Перевезено його до шпиталю, де лікарі ствердили, що він дістав атаки шалу під впливом спеки. Подібний випадок трапився в Малому Пешті, де 35-літній Антін Ваничка підчас їзди залізницею почав нагло людедіти мов німова та кидатися на пасажирів. Перевезено його також до шпиталя, де стверджено, що під впливом великої горячі він утратив мову і розум.

НОВА ТРАГЕДІЯ НА РАДЯНСЬКОМУ КОРДОНІ.

На польсько-радянському кордоні у Виленщині трапилася така подія: Якийсь молодий чоловік пробував втекти з радянської території. На сто кроків від границі завважала його радянська прикордонна сторожа та почала стріляти. Ранений у ногу, втікач упав і, бачучи, що йому не вийти вже ні вратуватися від погоні, витягнув револьвер і покінчив самогубством. Тіло нещасного втікача взяла радянська сторожа.

ВТІКАЧІ З КРАЇНИ ГОЛОДУ.

До села Фащівки, скалатського повіту, прийшла жінка з двома дітьми; вона перейшла нелеґально кордон, утікаючи з „райської" країни голоду. Утікачка оповідає, що підчас останнього голоду на Україні люди, ратуючися перед голодовою смертю, їли навіть бараболяну гичку... Колективи видають тим селянам, що працюють при жнивах, по 40 дк. хліба кожного дня праці.

ЖИДИ ПОБИЛИ СЕЛЯНИНА.

Дня 23-го липня Василь Голуб зі Сільця біля Підгаєць вивіз на торг у Підгайцях конюшину. Щоби вимусити на ньому низьку ціну, підгаєцькі фіякри-Жиди напали на Голуба і тяжко його потурбували.

АНҐЛІЙСЬКІ ДОБРОВОЛЬЦІ ДО БОЛІВІЇ.

Конфлікт полудневоамериканських републик Болівії та Параґваю і можливість війни між ними викликали живе заінтересування в Анґлії. Лондонські часописи помістили сензаційну вістку, що організація британійських фашистів приймає добровольців до болівійської армії. Кажуть, що відразу зголосилося 500 бувших старшин і вояків британійської армії, а в короткому часі це число зросло до 10,000.

Щоб не викликати непотрібного конфлікту та дипльоматичних непорозумінь між Великою Британією й американськими републиками, в ці справи вмішались урядові чинники і слідуючого дня секретарят організації британійських фашистів подав заперечення вістки і заявив, що це був тільки перегляд і реєстрація власних прихильників.

Болівійське представництво в Лондоні подякувало за готовість членів організації британійських фашистів вступити до „чужинецького леґіону", але заявило, що болівійська влада не думає покищо творити такого леґіону; навпаки, старається конфлікт з Параґваєм поладнати мирною дорогою. (УКРБЮРО, ЛОНДОН).

БОЛЬШЕВИКИ РОЗСТРІЛЮЮТЬ ГОЛОДНИХ ЛЮДЕЙ

НА УКРАЇНІ РОЗСТРІЛЯНО ПЯТЬОХ ЗА КРАДІЖ ЗЕРНА НА КОЛЕКТИВНІЙ ФАРМІ.

МОСКВА (СССР). — З України повідомляють, що там розстріляно чотирох селян та одну селянку „за крадіж збіжа" на колективній фармі. Таку кару впровадив декрет уряду, щоб припинити збереження селянами збіжа, потрібного для вигодування їх та їхніх родин. Цим влада сподівається збільшити здачу селянством для держави збіжа.

Косовиця пшениці на Україні, по офіційним відомостям, цього року випала дуже зле. Тому „ударні комуністичні бригади" змобілізували більше як 100,000 селян, щоб піднести косовицю бодай до розмірів минулого року. В районі Китайгорода, на Поділлю, селяни обрізали колоски зі снопів, а солому лишили на полях для здачі державі.

По відомостям офіційної большевицької телеграфічної агенції (ТАС) селяни на Україні, в Молдаві, Кримі й на Кавказі таємно молотять збіже і ховають зерно від радянської влади. В багатьох колхозах селяни по ночах крадуть снопи та зерно, стараючись як найменше виказати скількість збору врожаю, щоб уряд не домагався непомірної здачі йому зерна. Селянський „саботаж" остаточно зриває всі большевицькі пляни про хлібозаготівку.

ЯПОНІЯ ШУКАЄ ПОРОЗУМІННЯ З АМЕРИКОЮ.

ТОКІО (Японія). — Щоб покласти кінець усяким розмовам про непорозуміння між Злученими Державами та Японією, які нібито можуть привести до воєнного конфлікту між цими двома державами, Японія посилає до Злучених Держав адмірала Намура. Адмірал Намуро добре відомий в Америці з часів його перебування військово-морським агентом у Вашинґтоні. Він керував операціями японської фльоти проти Китайців у Шанґгаю.

Завданням його буде вияснити в американських військово-морських кругах, що японська фльота не має найменшої гадки колинебудь воювати з Америкою. Він має запевнити Америку, що Японія не чує супроти Америки ніякого огірчення й незадоволення. Те, що тепер день і ніч працюють воєнні фабрики в Японії, не є підготовкою Японії до війни, а лише потребою доповнити ті запаси амуниції та зброї, які Японія зужиткувала в Манджурії та в Шанґгаю.

ПОВСТАННЯ В МУКДЕНІ.

ТОКІО (Японія). — З Мукдена повідомляють, що повстанці в місті запалили урядове летниче поле. В огні згоріли кілька воєнних літаків. Повстанці напали на деякі державні установи, а також на невеликі відділи японських військ. Японська залога міста з трудом вгамувала повстання, пустивши в рух тенки та артилєрію.

Є вбиті й поранені з обох сторін. Повстання це вважають демонстрацією проти ґенерала Мута, який щойно прибув до Мукдена, щоб обняти головний провід над японською армією на континенті та стати фактичним диктатором Манджурії.

ВОЙОВНИЧА ПРОМОВА ФОН ПАПЕНА.

МІНСТЕР (Німеччина). — На конґресі селянства з Ветфалії канцлер фон Папен виголосив велику програмову промову. Тон промови та запал, з яким її виголосив фон Папен, були незвичайно для нього піднесені. Його промову передано радіом по цілій Німеччині.

Фон Папен виголосив програму уряду, яку уряд сподівається виконати за 12 місяців та відродити Німеччину з економічного занепаду, а також упорядкувати її політичне життя. Головне вістря промови було звернене проти Гітлера, якого фон Папен назвав неспосібним на лідера, бо Гітлер толерує, а навіть проповідує безправство.

Щодо майбутнього райхстаґу то фон Папен зазначив, що уряд не піде до димісії навіть тоді, колиб утворилася в райхстаґу коаліційна більшість, яка вимагалаб уступлення його уряду. Тоді уряд фон Папена знайде спосіб, як урядувати далі без парляменту, спираючись на конституцію держави.

АНҐЛІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

ЛОНДОН (Англія). — На маленькому острові Джерзи має стрінутися „на вакаціях" анґлійський міністер внутрішніх справ Самюел та французький премієр-міністер Еріо. Все вказує на те, що підчас цієї зустрічі вони будуть обговорювати можливість підписання анґлійсько-французького торговельного договору. Кажуть, що можливість, а навіть потреба цього договору випливає з постанов британської імперської конференції в Оттаві.

ІРЛЯНДІЯ ПЕРЕД ТЯЖКИМИ ЧАСАМИ.

ДУБЛІН (Ірляндія). — Ірляндська делеґація, що вертається тепер з Оттави, де вона брала участь в імперській економічній конференції, є тої думки, що коли Ірляндія не прийде до порозуміння з Анґлією, то їй доведеться переживати дуже тяжкі часи в осени та в зимі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРОТЕСТУЮТЬ, АЛЕ НА ІНШИЙ ЛАД.

Болить нас те, що діється на рідній землі. Дехто особливо боліє тоді, коли дійде до нього вістка, що там у його рідному селі окупанти скатували його рідню, знакомих чи приятелів. Але більшість болів болями цілої нашої рідної землі, без огляду на те, чи криваві події скоїлися в селі чи в місті, на Волині, чи на Лемківщині, в Бесарабії, чи в Київщині, або на Закарпаттю.

Та політичні обставини складаються так, що нема можности протестувати проти всіх наших окупантів в один лад з надією на якісь успіхи. Бо куди нам протестувати проти большевицьких звірств, навіть у тім випадку, якби ми знали, що з тих протестів нічого не вийде. Адже ж у Москві, чи в Третім Інтернаціоналі не можливо навіть осягнути того, що в Лізі Націй. Бо в Женеві, хоч не добиваємося свого, то всетаки бодай робимо якийсь розголос українській справі, а в Москві й це неможливе.

До Варшави ми теж слали свої протести. Ліґа Націй має їх цілі гори. А амбасадори чужинецьких держав теж їх мають. І вашингтонський уряд теж дістав уже багато ріжних українських протестів проти окупантів. І не одну вже тисячу долярів видали ми на ті протести. Але злочини далі поповнюються окупантами на нашім народі. Тому заходить питання, чи нам далі в такийсамий спосіб протестувати зприводу от хочби нової траґедії в Ліську в Галичині, себто зприводу нових злочинних убивств невинних людей з боку польських жандармів і польського війська й нових засудів смерти.

Нащі московсько-большевицькі яничари піднесли з того приводу крик: до протесту! І почали скликувати віча, на які не можуть зібрати кількох десятків людей. За те звалюють вину на Обєднання й інші українські орґанізації та на національний провід, будьтоби вони винуваті, що нарід не протестує. А причина тому інша. В першу чергу кождий протест, у який мачають пальці московські запроданці, вже згори засуджений на невдачу, бож їхній протест є хіба глумом, а не протестом. Знову ті, що отягаються тепер з протестом, не роблять цього з байдужности, а тільки з почуття безрадности того роду акції. Вони приходять до переконання, що в рядигоди треба влаштовувати масові протести, але найкращий протест — це піддержування революційної стихії та постійна, тиха, але завзята допомога рідному краєви в орґанізуванню і скріпленню наших сил на всіх ділянках нашого життя.

ПОЛІТИЧНИЙ СОЮЗ ТРОХ ДИКТАТУР?

Засідання конференції для узброєння перервано. Ухвалено невиразну „формулу" чехословацького міністра Бенеша про шляхи, якими має йти роззброєння. Цю формулу вироблено за згодою Франції та Анґлії й інших держав, що стоять близько до цих двох найбільших воєнних потуг сучасного світа. **Проти резолюції Бенеша голосували в тісній згоді делеґати фашистівської Італії, большевицької Росії та диктаторської Німеччини.**

Італійське правительство невдоволене тим, що конференція для роззброєння не прийняла пропозицій італійських делеґатів. Большевицький комісар Літвінов нарікає на те, що конференція не схотіла поважно дискутувати над його аґітаційними внесками, щоб усі держави в цілому світі негайно ліквідували армії й фльоти й жили по братньому, як перші люди в раю. Німеччина ставить інше домагання: вона хоче рівноправности. Або зниження зброєння всіх держав до рівня Німеччини абож дозволу Німцям мати таке військо, яке вона спроможна вдержати.

Невдача італійських, російських та німецьких пропозицій у Женеві привела в Італії до змін у правительстві. Діно Ґранді перестав бути міністром закордонних справ. **Мусоліні хоче цим показати, що він ставить хреста над політикою порозуміння, що її обстоював у Женеві Ґранді.**

„В Пополо д'Італія" та в „Корріере делля Сера", найбільших ґазетах Італії, міністер італійської повітрофльоти, Бальбо, гіркими словами нападає на „кривду", якої зазнає Італія в Женеві.

Наскільки в словах Бальба чути загрози на адресу Союза Народів і натяки на нові політичні комбінації італійського фашизму, слід уважно спинитися над його міркуваннями й висновками. **Міністер Бальбо нарікає на те, що Союз Народів має на всіх своїх постановах „фабричну марку" — спілки Франція — Анґлія — Америка. Союз Народів — це ніби акційне товариство, в якім кождий акціонер має право голосувати й критикувати,** як йому хочеться. **Але в такім товаристві завсіди перемагає той, хто має в своїх руках більшу частину акцій.** Звичайно, пише Бальбо, є деякі ріжниці в політиці Анґлії, Америки та Франції супроти Італії взагалі, але в Женеві ці держави виступають **солідарно проти італійських вимог.**

Бальбо не тільки обстоює право й потребу Італії будувати повітрофльоту. Він також протестує проти пропозицій на конференції для роззброєння, які малиб привести до інтернаціоналізації цивільних фльот усіх держав. Італійський міністер бачить у цих пропозиціях намір Франції — поставити німецьку авіятику під контролю Союза Народів. Завжди, пише Бальбо, коли могли бути пошкоджені інтереси **Італії, Німеччини або Росії,** то знаходився єдиний фронт інших держав проти них.

Бальбо загрожує, що коли й далі буде так у Женеві, то Італія покине Союз Народів. Італійське правительство до недавнього часу уважало, що в міжнародній політиці Франція самітна. Але **після конференцій у Льозанні та в Женеві виявилось, що утворилася спілка Анґлії, Франції та Злучених Держав.** Цим пояснюється роздратований тон італійської преси.

В нових заявах провідників фашистівської Італії можна відчути здійснення того, про що вже перед кількома місяцями говорили деякі російські політики. Маємо на увазі колишнього російського міністра Ґучкова, який у травні ц. р., так би мовити „теоретично" дійшов до того, що тепер задумує робити італійський диктатор. Ґучков є того переконання, що **Німеччина все буде спиратися на большевицьку Росію, а Росія на Німеччину.** Адже ж у Росії Німці мають остою для своєї армії, поза контролею держав Антанти. **Фашизм і большевизм — це дві течії, ворожі мирови в засаді: одні хотілиб війни для свого „націоналізму", другі для світової революції".** Ґучков пророкує війну диктатур проти демократій.

Ми не можемо йти так далеко за Ґучковом. Але є частина правди в тому, що ці три великі держави — Італія, СССР та Німеччина готують між собою новий ґрунт для дальших спільних кроків у міжнародній політиці.

Чи має це відношення до України? Безперечно. Не треба забувати, що **українська справа вже самим своїм обсягом є проблема світова. Про Росію та Німеччину знаємо, що в цих країнах панують погляди, ворожі українській державности.** Італія в цій справі не мала виразного погляду. Але, вразі здійснення німецько-італійсько-російської „Антанти", **безперечно Італія піде за поглядами Німеччини та Росії.** Будемо жити, то побачимо. А покищо ведуться тайні переговори між Німцями, Італійцями та Росіянами про спільний фронт у міжнародній політиці. Відсіль можуть вийти всякі несподіванки.

К. В.

ТВОРЕННЯ ХАРАКТЕРІВ У ЧАСАХ КРІЗИ.

(3)

Одним з найуспішніших середників в розвою характеру є не лише допущення, але також і влаштування свобідної виміни думок. Це зовсім добре годиться з дисципліною й навіть при вмілому веденні цієї виміни дисципліна кріпшає. При високому пересічному стані образовання в нинішній німецькій армії не повинно залежати на витворенні в армії сліпого абсолютного послуху, **лише послуху розумового. Цей розумовий послух закріплює більше військового духа частин** і в потребі сам переходить в абсолютний послух. **Хто зрозумів, чому він мусить слухати, то буде слухати зовсім легко й до того не лише зовнішно, але й внутрішно.** А про це в першу чергу розходиться.

Вільна виміна думок є зовсім не військова. Вона одначе мусить відбуватись в відповідний час і в відповідному тоні. Це же є справа виховання. **Військова тактовність, це є окремий розділ сам для себе.** Вона є конечною передумовою дисципліни. **Її можна витворити лише добрим приміром і поученням, але ніколи грубим натиском.** Хто того потребує, той ніколи не набуде доброго такту. Противлення в службі є річчю зовсім недопускаємою. Тим більше одначе мусить зверхник подбати за нагоду для вільної виміни думок. Хто вміє підчас такої вільної виміни думок з молодю пізнати її думки й погляди без якоїнебудь закраски й цю виміну так повести, щоб молодь дійсно відкрила йому своє нутро, той поперше знає, що молодь думає, а по друге може на неї відповідно впливати, її вести й виховувати без якихнебудь несподіванок для себе. Як молодь раз здобуде собі довіря, то чим дальше, тим вона буде отвертішою. При цьому нічого не шкодить, коли хтось стріляє поза ціль, бо при цьому пізнається або хоробливу пасію або брак такту. Треба якраз з цього радуватись, коли часом буває занадто свобідно, бож важніщим є бачити отверті обличчя, ніж мовчаливу дисципліну. Кромі того при таких нагодах добра научка більше помагає, як при всяких інших. В той спосіб зискується молодь і мається її всюди й все за собою. **Нічого не є більше зрадливим і погубним, як старатись про ласку молоді.** Заставити її бути свобідно отвертою є пів успіху, а дати їй самому добрий примір, це є цілий успіх.

Свій погляд на справу або треба зовсім замовчати або сказати пізно. Часом треба сказати щось протилежне, щоб в той спосіб молодь розрухати й дати почин до спорів та дебат. При всіх таких дискусіях треба мати абсолютну певність і не дати себе збаламувати. Також і при всяких критиках треба давати молоді слово. **Ніколи не треба обурюватись на щось сказане як на щось нечуване, а завсіди треба питати за причиною таких думок, бо без цього витворюється спеціяльний тип, здібний маневрувати, як це було в давніших часах.** Такий тип виконував все наказане з переконанням: як не зробиш, то все одно зле буде.

Молодь привчається до самостійности лише тоді, коли їй у всьому дається до певної міри свобідну руку. Приказується лише стільки, скільки треба. Ані слова більше. Треба подбати за це, щоб і наймолодший старшина мав свій круг завдань у рамках служби. Вскочити треба лише тоді, коли іншим способом не можна чомусь зарадити. Колиб навіть щось було зле виконано, то не треба вскакувати, бо лиш тоді, як кождий сам переконається, що він зле зробив, то він собі це запамятає й другий раз цього не зробить. Це більше помагає як вічні поучування, які ніколи й нічого нікого не навчили. Є такі зверхники, яким здається, що вони самі все мусять зробити. Вони ніколи не вміють піднестись вище за провідника роя, а це є дуже погубним для виховання молодших провідників. Не треба звертати ріжних уваг. Сьогодні не час на це. Старий практик нового часу мусить це заперечити.

При всіх цих засобах виховання розходиться про це, щоб молодого старшину мати побіч себе, а не собі підчиненим і його все бачити та його признавати за дозрілого й духом рівного собі мужа. **Хто показує все свою вищість, той ніколи не буде мати добре вихованих підвладних, а ще менше буде їх мати той, що стоїть як чолова сторожа перед своїм власним авторитетом.** Авторитет уже мусить бути даний і його підпирають виконність та справедливість і примірність. Вище сказане йому лише шкодить. **Хто почує, що зверхник трактує його серіозно як дозрілого мужа, той таким і стане, коли ще передтим не був.** В більшости випадків буває так аж тоді, коли молодий чоловік стане вже старшиною. Час підготовки зробить з нього серіозного мужа.

Ще кілька слів про трудноші при вихованні добрих характерів при нинішній малій німецькій армії, де всі себе добре взаїмно знають. Великою користю малого, але добірного війська є це, що острійші й основніші іспити творять його дійсно добірним через це, що провідники в бігу свойого вишколу пізнають добре передовсім свій рід зброї, як також знають багато більше інших провідників, а це дає їм змогу витворити собі ясніший загальний образ про все в цілому. Вони внаслідок того станують ще кращими старшинами та зможуть використати повністю свої особисті властивости. Одначе є при цьому й велика небезпека. Передше, молодий старшина, заки став сотником, був для всіх зверхників вище команданта полку майже зовсім незнаний, за малими, розуміється, вимками. Це було добре. **Молодь усе хоче вигулятись, а відважніші хочуть, такби сказати, гуляди доти, доки не позбивають собі рогів з голови.** Все це давніше ділялося у полку й усі такі справи полагоджував командант полку. Сьогодніж у вузких рамках всі такі справи є загально звісні й про них отверто й прямо всюди говорять. Вищий начальник чує більше, як це булоб вказаним. Він ставиться до даного молодого старшини з упередженням не тому, що він робить дурниці, а тому, що він через це є до певної міри відносно інших обтяжений. Скільки то старшин роблять дурниці тому, що вони, як молоді старшини, не мали до цього нагоди і доперва, як стали шефами, почали інакше жити та розвиватись. Є характери, що через свою звязаність почувають себе нещасливими і коли не станують адютантами, то остануться такими пригнобленими аж до часу, як дістануться на становище шефа ескадрони і т. д. Тоді на диво вони стають мужами, і то чим вище тим кращими, в міру того, як з них спадають пута залежности. Теперішні вузкі рами малої армії є не лише шкідливі для виховання молоді. Це має також впливи на старших старшин, бо й про них все і всюди говориться більше як треба. **Самозрозуміло, що в осуді про когось грає ролю лише річевість.** За це ручать все строгіші умови авансу, чим дальше вгору. Мимо того однак повстають через це шкоди й неприємности для старшин. Старшина, який почуває себе під строгим наглядом та практикою, часто тим переймається і через це гальмується розвій його характеру.

Німецький старшинський корпус старається це оминути, але всеж таки довший час істнування такої малої армії може мати свій вплив, і то шкідливий, на всю армію загально.

(Конець).

Хоч бурі йдуть і громи бють
І в горю серце тоне —
Та вже не вбє нас вража лють,
Не розідять кордони.

Бо ясне сонце вже з імли
Зійшло на нашім полі,
Юнацтва тисячі зросли
У нашій „Рідній Школі".

Ніякий культурний нарід не може обійтися без шкільного Товариства, яке в національній державі стає клітиною державно-освітного апарату, а в мішаній — доповнює її занедбання чи недогляди в освітній роботі. — Скількиж більше значіння для бездержавного українського народу має „Рідна Школа" в старому краю! Памятаймо на це!

НА ТАТАРСЬКІМ ШЛЯХУ.

(13)

Коли Калмук утікав до табора, то за ним гнали три Татари з ножами в руках. Один цілком не добіг, бо повалила його куля Асланґули. Два другі перескочили дишель зараз за Калмуком і знайшлися в таборі. Та вони не знали, що за коцом перевішеним через дишель, лежить один з оборонців табору, молодий і дужий Вірменин. Перший Татарин, отаман чамбула, що вскочив у табор, скочив на плечі того Вірменина. Вірменин підвівся, татарський отаман впав на землю. Коли Вірменин прикладом рушниці заморочив другого Татарина, що вскочив у табор, інші оборонці прискочили до упавшого отамана і звязали його.

Ладячися до наскоку, Татари гадали, що наскочать нечайно на сплячих, саме в найтвердшім їх сні. Тепер, бачучи, що табор добре приготовився до оборони, і що їх отаман впав, Татари відступили поза несливість вірменських рушниць. Товариство далі стояло готове боронити табор, хоч не вірило, щоби ворог, ослаблений утратою кількох товаришів і втратою отамана, схотів ще раз пробувати щастя.

Товариство стало радити, що зробити з обома полоненими. Бо й другого Татарина, що впав заголомшений, звязано. Калмук радив, щоб обох зараз повісити на очах недобитків, що стояли оддалік непевні, що сталося з їх отаманом. Ніхто не дивувався, бо всі знали, якою ненавистю Калмуки дишать до Татар. Караван-баша рішив інакше. Він сказав:

— Як їх повісимо, то недобитки будуть за нами слідкувати, щоби пімститися і таки нашим добром поживитись. Безпечні перед ними будемо тільки тоді, як їх отаман лишиться у нас заложником.

Ціле товариство стануло за гадку отамана валки. Еффакір приказав другого Татарина розвязати і привести до себе. Коли приказ виконано, Вірменин промовив до нього:

— Я тут караван-баша. Пускаю тебе на волю. Іди до своїх товаришів і перекажи їм, що ваш отаман лишиться у мене заложником. Скоро важитеся ви, або який інший татарський чамбул непокоїти нас, то ваш отаман зараз повисне... Гони!

Татарин пішов.

— Тепер ми ще безпечніші, як спершу були, — промовив караван-баша. — Як би не те, що я загрозив повісити їх отамана за напасть будьякого чамбула, то вони були би самі не займали нас, та зате були би підослали інших. Тепер вони самі будуть пильнувати, щоби хто інший не напав нас... Запрягати! Вступімся відси, щоби Татари могли поховати погибших товаришів... Полоненого ще раз оглянути, чи добре звязаний і покласти на віз. Коло того воза нехай все котрийсь з вас їде, з пістолею в руці. Як би Татарин пробував увільнитися, або зсунутися з воза, застрілити!

З Татарином зробили так, як Еффакір приказав. Коли одні запрягали вози, то другі розклали огонь і ладили снідання. Поснідавши, валка рушила в дальшу дорогу. По відході валки на се місце зараз надбігли Татари, щоби визбирати і поховати побитих.

Спійманому Татаринови сказали, що він тут є тільки заложником і що його випустять, скоро околиця, загрожена татарськими добичниками, вже буде за плечима валки. Коли Татарин зміркував, що його життю справді не грозить небезпека, він повеселів і розбалакався. Запитаний, до якої орди належить, відповів, що до жадної. Також до жадної орди не належать його товариші. То була збиранина таких, що повідставали від ріжних татарських племен і хижачили на власну руку.

Такий Татарин повинен би знати неодно, що в сих сторонах діється. До нього підїхав Ярнович зі своїми товаришами і спитав його, чи він знає що про орду покійного Мамбет-бея.

— То дуже мала орда, дуже малий бейлик, — відповів Татарин. — Мабуть тільки пять чи шість малих улусів під владою беґів. Беєм став тепер середущий син Мамбета, Аділь. Він щойно оноді прийшов сюди з рештою орди і його зараз проголосили беєм. Сумніваюсь, чи він довго вдержиться, бо під ним дуже сильно риє Булай-беґ. Він доконче наперся бути беєм. Як би Аділь був спізнився яких два-три дни, то беєм був би став його суперник.

— Не знаєш, з якою добичею Аділь прийшов сюди? — спитав Ярнович, надіючися почути щось про свою доньку.

— Якаж би то могла бути добича? — питав Татарин.

З тої відповіди Ярнович виміркував, що Аділь і його товариші, прийшовши сюди, мабуть затаїли свою не конче щасливу і славну участь в поході очаківської орди на Україну. Ярнович питав далі:

— Чи Аділь прийшов зі своїм гаремом?

— Очевидно, що й з гаремом, бо він вже цілком перенісся сюди.

— Чи він в своїм гаремі має які свіжо придбані дівчата... одаліски?

Татарин скоса й допитливо глянув на Ярновича і спитав:

— Ви може торгуєте дівчатами? Маєте які на продаж? Чи може гадаєте, що Аділь привіз який ясир і ви хочете купити, щоби відтак з зиском перепродати?

— Я купив би, як би мав які гарні і дуже молоді...

— Не скажу вам, чи має які. Ті з його орди, з котрими я бачився і балакав, про ніякий ясир, про ніякі дівчата в Аділя не згадували мені. Я гадаю, що як ви до нього їдете, ще й з такими намірами, то даремний буде ваш труд, бо сего товару він мабуть не має.

— Ти дуже вдоволений з того, що ся орда усадовилася тут? — спитав Асланґула.

— Чого я мав би бути вдоволений? Яка мені користь з того, що вони тут?

— Ти без орди. Не маєш де притулитися. Як ся орда малочисельна, то вона приняла би тебе до себе.

— Приняла би? — Татарин сказав згірдно. — Приняла би, щоби мене повісити! Я їх таксамо люблю, як вони мене.

— Де ти будеш крутитися за пару днів?

— Хочете мене ще раз спіймати?

— На таке ти нам не потрібний. Ти мабуть взагалі не будеш нам потрібний. Та не виключене, що ми будемо мати для тебе роботу. Тепер ми їдемо до Аділь-бея. Де і як тебе знайти, як ми від нього відїдемо?

— Як відїдете не пізніше як за тиждень, то я знайду вас.

— Добре! — сказав Асланґула. — Далеко до улуса Аділь-бея?

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПІЛСУДЧИНА В КЛОПОТАХ.

Польська цензура у Польщі не ліпша від комуністичної в Росії. Дуже скупо приходять за кордон відомости про те, що робиться в Польщі. Особливо мало відомостей про робітничий рух, а властиво про боротьбу робітництва зі злиднями, що обсіли його в своїй „державі". Та час від часу всетаки продираються через польський кордон відомости про робітничі страйки, робітничі заворушення й розправу польської поліції з робітниками.

Поліція „соціяліста" Пілсудського, який сам колись організував робітничі страйки в Росії й боровся проти царської поліції, тепер вхопилася ще гірших метод боротьби з робітничим рухом, ніж царська поліція. Економічне життя міст та сіл стає щораз трагічніше і Польща котиться в прірву економічного банкротства та руїни. Кожда диктатура важко відбивається на житю народів та держав, де вона панує, а ще вжче, коли треба кілька міліонів „чужонаціонального елементу" тримати в покорі до держави завойовниці. Польська армія, поліція й адміністрація та ріжні гадючі фонди й утримання хрунів та провокаторів зїдають більшу частину державного буджету Польщі. Дорого платить Польща за панування на землях українських, білоруських, литовських та німецьких.

Оте „панування" само вже вистарчить, щоб потягнути Польщу в прірву, а крім того ще й внутрішне становище в самій Польщі тягне пілсудчину, а з ним і цілу польську державу, в прірву хронічного нидіння та занепаду.

СОЮЗНИЦЯ ПОЛЬЩІ ТЕЖ НА ПОХИЛІЙ ПЛОЩІ.

Ще гірші економічні відносини панують у Румунії, яка після війни розпухла, загарбавши землі українські й мадярські. Це також не вийшло на здоровля румунській державі, бо і її шлунок не встані перетравити тих територій та народів, над якими вона запанувала. Колись такі багаті провінції, як Трансильванія та Бесарабія, тепер умирають з голоду й нищаться остаточно економічно. Причина тасама, що в Польщі.

Не легко панувати над чужими людьми, та ще тоді, як у власнім домі нема порядку. Майбутність Румунії заслонена таким саме туманом, як і її союзниці Польщі. Лише жахливі відносини в Радянщині стримують розпад отих повоєнних потвор та стримують соціяльне й національне визволення працюючих мас.

ЗАКЛИКАЮТЬ ДО ЗВЯЗКУ З ЧЕКІСТАМИ.

„Щоденні Брехні" з Ню Йорку „спіймали на брехні" тих, що писали до „Свободи" листи з Радянщини про відносини на Україні. Ото московсько-комуністична рептилька подає довгий лист „робітника з Донбасу" й закликає своїх парохіян переписуватися з тим „робітником". В тій ціли рептилька подає докладно адресу того „робітника". Одного лише бракує: щоб та рептилька подала, в якім відділі чеки працює її дописувач. Чи у відділі закордонної пропаґанди, яка ловить на свій гачок ріжних блазнів?

„Свобода", на жаль, не може подати адрес своїх дописувачів у радянщині, бо й „Щоденні" не заперечать того, що чекісти тих дописувачів не погладять по головці, а напевно „угроблять" — говорячи по чекістському. Воно завжди так, що аґенти влади знаходяться в пошані тоїж влади й можуть подавати свої адреси, але ті, що говорять правду про владу, ті, що боряться з нею, що боряться за визволення поневолених мас, мусять ховатися в підземеллю.

Оті адреси дописувачів до „Щоденних" найліпше говорять про вартість і правдивість тих дописів. Це все одно, що колиб хтось хотів довідатися про дійсні відносини в галицькому селі, писав би за відомостями до польського поліційного постерунку в тому селі.

ЩЕ ОДИН НАГОРОДЖЕНИЙ ЧЕРВОНИМ ОРДЕРОМ.

Американський інжінір Купер, що збудував на Дніпрі греблю, названу большевиками „Дніпрельстан", зістав нагороджений найвищим комуністичним ордером: червоною пятикутною зорею. Нагороду цю Купер дістав не так за будову греблі, як за пропаганду за кордоном на користь комуністичної влади в бувшій Росії та на Україні. Купер нагороджений за те, що, працюючи на українській землі, він за кордоном ніколи й словечка не сказав про Україну, але говорив про Росію й що „Дніпрельстан" стоїть на російській ріці „Днепр" та на російській землі.

Представник рафінованого капіталу й удосконаленого капіталістичного визиску тепер може пишатися червоною зорею на грудях за „комуністичну пильність". Прийде час, коли червоні зорі засяють на грудях гітлерівців, мусолінітів, куклюксклянів і т. п., щоб тільки вони допомагали радянській владі панувати над всесвітськими рабами.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

А. С., Йонкерс, Н. Й. — Таких подорожуючих по совітським царстві як адвокат Ірвін Клайн з Йонкерс є дуже багато. От бачите, що він описує про такі гаразди, що прямо смішно читати. Бо вистарчить поглянути в якенебудь число большевицької газети з Москви, щоби навіть звідтам довідатися про велику нужду та застій у промислі. Навіть американські кореспонденти, що є прихильниками совітів, пишуть про велике незадоволення селянства з совітських практик, про голод серед селянства та про те, що десятки тисяч селян на Україні кидають землю і вибираються в світ за очи. А Клайн пише, що говорив з селянами і вони йому казали, що задоволені. Але не подає, де й з якими то селянами він говорив і якою мовою. Бож російської мови він не знає, а говорив при помочі большевицького перекладача. І відвідував ті місця, котрі йому вказували большевицькі комісарі.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний, отсим складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за виплачення мені з фонду допомогового 50 долярів, котрі мені стали великою помічю і підпорою при моїй слабости. Таксамо складаю подяку і відділовим урядникам за їх щирий труд.

Д. Кіт,
член Б. С. В., від 130 У. Н. С.

Складаю щиру подяку за уділення мені запомоги $50, як головним урядникам У. Н. Союза, так і рівнож урядникам відділу 137 У. Н. Союза.

Іван Дишевський,
Вест Істоп, Па.

— Моя жінка потрафить говорити годину на всяку тему.

— Моя потрафить говорити й довше, хоч не має теми.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

LET'S DO SOMETHING FOR UKRAINE.

Our young Ukrainian generation has awakend and for the last few weeks our "Svoboda" has been filled with letters and articles from young Ukrainians scattered throughout the country. There was that letter by 11-year old Josepha Kapustynska of Kensington, Conn., written in Ukrainian, that should make the older boys and girls sit up and take notice. Another letter from a Ukrainian, who titles himself "A young man from Detroit" and who has given his ideas and opinions. And another article by Thomas Flora of Chicago, Illinois, who wrote on a subject of utmost importance. He has brought home to the Ukrainian people the importance of correctly calling their country **"Ukraine"** and not "Ukrainia" as is often the case. This was indeed an original topic to write upon and one which was in great need for the question of whether it should be "Ukraine" or "Ukrainia" has long been on every Ukrainian's mind and he did not know where to look for the answer. Thank you, Mr. Flora, for bringing to light this bit of valuable information.

On August 26th, there appeared in Svoboda another article by Mr. Flora, entitled "An Advice to Boys and Girls of Ukrainian Descent," that is the beacon light for the young Ukrainians to follow. However, what I fear most is that this article will not be read by those boys and girls who really should read it. Many of our young people do not read the Svoboda although their parents receive it daily. I am therefore appealing to the parents of these boys and girls to somehow or other bring this article to the attention of their children. More than just this one article. Let every Ukrainian parent make it their duty to bring every article that is written in English to the eyes of their children. It is only by continuous efforts to do so that an interest in Ukraine will be aroused in the young people. If at first satisfactory results are not obtained, don't give up! Keep on trying and before long your son or daughter will be sending in his opinions and suggestions to Svoboda.

I cannot impress too deeply on the minds of the Ukrainian parents the importance of placing these articles before their children. No doubt many young Ukrainians do not know how to read Ukrainian, and you, parents, are worried as to how to create a desire in them to learn Ukrainian. Let them read these articles in English and tell them that even more interesting articles are written in Ukrainian and before long they will be eager to learn.

Here, I will take the privilege of adding just a few more words to Mr. Flora's most excellent article. As he states, there are many boys and girls who do not wish to acknowledge their nationality as Ukrainian. We shall first have to discover the cause of this indifference before we can cure the trouble. Perhaps the root of the entire situation is ignorance. Ignorance of their country's history, culture, language and origin. When asked as to what nationality they are, they realize that if they say they are Ukrainians, they will probably be questioned about Ukraine. Not being capable of answering the questions put to them, and not wishing to show their ignorance of the history of their own country, they think they take the easier course of calling themselves something else. What to do to overcome this drawback of ignorance? How to impress upon these people the importance of obtaining a satisfactory knowledge of Ukrainian history? Perhaps one way is to point out the advantages of being a Ukrainian, or even just being thoroughly informed about Ukraine.

At the present time more and more foreign people are taking an interest in Ukraine. Ukrainians are finding that America's eyes are turned upon them. America has just discovered the wealth of treasures that have long been hidden in Ukraine, such as Ukrainian music, dances, costumes. The mere mention of word "Ukraine" attracts immediate attention. You are besieged with questions about Ukraine and if able to give clear and concise replies you are immediately given a high rating by Americans. They have heard of Ukraine, of its struggles for recognition. They will recognize in you one of the present day pioneers. They will look with favor upon your desire to bring Ukraine to the attention of the world. They will look with respect upon your ideas and opinions. You will gain entrance to various places and meet different people. All because you are a Ukrainian. Here is another advantage of being a Ukrainian. So many young people are out of work now. Why not create a position for yourself? Since Ukraine is gaining more and more recognition, and many firms who have dealings with foreign peoples are even now in need of persons who can speak, read and write Ukrainian. Ukrainian organizations are in need of young Ukrainians who are adept in both American and Ukrainian language.

A large number of Ukrainian boys and girls are simulated into what is called the American circle. They have left behind all traces of their Ukrainian origin and now call themselves 100% Americans. What folly and what a pity! Can't they see that America, in an endeavor to retain her culture, is searching for hidden arts? And where is she finding it? Among the foreign people! They are seeking out all the folk songs and dances of these alien people by staging contest and various folk festivals where each nation contributes its treasures. And who always comes out on top with flying colors? **The Ukrainians win first prize consistently.** Those who relinquish their nationality, lose more than half of their worth. America wants Americans, yes, but she wants Americans who retain all the qualities of their forefathers who have made America a great country. And what better reference can any one give than "I am Ukrainian." My fathers were those brave cossacks, who for centuries fought and protected European culture from the invations of babarous Asiatic hordes that swept the country. And that is why I am proud that in my veins flows Ukrainian blood.

Mr. Flora, in his article, speaks mostly of boys and girls attending school. May I add one suggestion. **In school, many a time an assignment is given out to write a composition or an essay on subject of one's choice. Here is your chance. Why not choose a subject relating to Ukraine?** It will be original and interesting. You will bring Ukraine to your entire class. You will show that you know something more than the rest of your classmates. I will cite an instance. **During my high school days, our history class was called upon to write an essay on any historical topic. I chose a brief history of Ukraine.** I may say frankly, that I was not surprised when my composition was chosen for the best. Not because of the style in which it was written, or for its literary aspects, but for the subject interest. **It created such a furor that we had an entire week's discussion on Ukraine.** All you Ukrainian students, why not make use of this idea? In your music class, bring in articles about Ukrainian music, in your English classes, write about Ukrainian writers and literature and so on in all your classes.

We know many boys and girls who are continually complaining that our folks do not know how to do things correctly. They are usually full of suggestions. Come on, young Ukrainians, lets have some of these ideas. Write your opinions and suggestions to the press. Let the older people know what you want. They will read your articles carefully and will comply with your request. They can't very well do any thing for the young generation if the young generation does not make an effort to speak for itself. Let us start today! Let us show our parents what we can do. It shouldn't be a hard task. We have not the difficulties to encounter that our parents had. They have paved the road for us. Everything is ready. Whose is this job of carrying on the torch for the Ukrainians? Whose, if not ours? Let us have action! Let us join together! Let us learn! Let us keep marching onward until Ukraine's own blue and yellow will fly once more over her own free country again.

Mary Ann Bodnar.

„ЗДЕНЕРВОВАНА СВИНЯ".

Італійські футуристи уладили на Лідо д'Альбаро біля Генуї спільний футуристичний бенкет. Проводив бенкетом вожд футуристів Марінетті член академії в Римі. Бенкет цей дав учасникам нагоду випробувати відпорність жолудка на незвичайні футуристичні страви. Між ріжними фантастично несмачними стравами подали теж страву, яку придумав маляр Філя, а яка футуристично називається „зденервована свиня". Це італійське салямі в сосі з горячої чорної кави й кольонської води. Інша страва „онона", придумана футуристом Салядіном, це червоно забарвлений крем із жовтків із плястрами сирої цибулі та з каштанами, вареними в цукрі.

Підчас бенкету радили над футуристичною кухарською книжкою, яку написали Марінетті та Філя.

При тій нагоді не завадить навести деякі погляди Марінетія. На його думку, футуризм заволоdіє всіми ділянками людського життя, отже малярством, різьбою, архітектурою, літературою, театром, кухнею. І музикою, яку рад би перемінити в „музику галасу". Отже всі відголоси, як вуличний галас, лоскіт машин, трублення автомобільних сирен, туркіт залізниць, лоскіт тук автомобільних колiс — все те складалося би на футуристичну симфонічну музику. В Парижі є одно російсько-французьке кіно, якого орхестра це ніби авангарда тієї музики будучини. Та це щойно слаба проба „музики найбільшого галасу", далека від футуристичного ідеалу. Бо музика, від якої не тріскає голова й вуха, це не музика, лише нуждене, безцільне квилиння. Так каже Марінетті.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВУНСАКЕТ, Р. А.

На визвольну боротьбу.

Український нарід тепер переживає тяжке лихо та зазнає знущання від ворогів, що окупували його землю. Всі окупанти взялися на спілку гнобити наш український нарід. Вони стараються знищити український зорганізований національний рух, знищити українські культурні, економічні й політичні установи та організації.

Український нарід тепер переходить ту тернову дорогу, якою колись ішов Христос на муки на Голгофту. Проповідуючи народом любов і справедливість, на терновому шляху українського народа до визволення падуть в боротьбі молоді герої. Молодеча кров українська густо скроплює українську землю. Падають одні герої, замучені та вбиті катами, а на їх місце стають нові й збільшають лави борців за визволення Рідного Краю.

Ми, хоч живемо тут за океаном, далеко від Рідного Краю, не можемо спокійно приглядатися тій боротьбі, що точиться в Рідному Краю. Ми повинні морально й матеріяльно допомагати нашим героям, що кладудь своє життя за краще майбутнє нашого народу.

Наша маленька вунсакетська громада виконує щиро и сумлінно свій обовязок перед Рідним Краєм. Вона систематично, хоч іноді й не великими жертвами, але щиро по мірі своїх сил пособляє Рідному Краєви. З метою пособити визвольній боротьбі в Ріднім Краю зійшлися 26. травня представники ріжних Товариств, Братцв та Сестрицтв. На тих зборах ухвалили перевести збірку на цілі визвольної боротьби та врядити для цього пікнік, не зважаючи на безробіття та біду, яка панує серед наших людей. Прислали своїх представників на нараду: Товариство Запорозька Січ, Українська Громада, Товариство ім. Івана Франка, Товариство Непорочного Зачатя Пресв. Діви Марії та 16 відділ ОДВУ імени Ю. Головінського. Остання організація взяла на себе переведення збірки та улаштування пікніку. На жаль, не всі організації міста Вунсакет приєдналися до спільної праці, а також деякі наші бизнесмени ухилилися давати пожертви.

Жертви зложили по $1: Д. Піжинний, П. Клекоть, В. Бурак, М. Герман, о. В. Каськів, Ю. Самборський, І. Тепер, А. Галас, Г. Кічак; по 50 ц.: Й. Чагарин, М. Чагарин, Й. Кава, С. Мостецький, І. Паньків, І. Околіта, А. Борис, С. Бардачевський, В. Кучерявка, П. Зарівний, В. Кушнір, П. Гук, І. Рапко, Д. Зелененький, П. Стойко, І. Касик, М. Карась, К. Фірман, М. Кінаш, Л. Буракчок, В. Свинарчук; Д. Ґимборовський 35 ц.; А. Каролишин 30 ц.; Д. Ремінник, В. Козак, Я. Процишин, О. Косюк, Й. Ходоровський, Марія Глядик, М. Вецал, І. Городиський, Й. Гречух, О. Червінський, К. Корницький, Анна Свірська, П. Сталений, Анна Кушнір, Ф. Ґнецько. В. Барилюк, М. Житарюк, М. Богович по 25 ц.; Д. Герман 20 ц.; Г. Гливка, П. Лапчинський, М. Камфонік по 10 ц. — Разом $25.05.

Збіркою занялись: Михайло Чагарин, Іван Паньків, Микола Вецал. Петро Гук, Юрій Самборський, Григорій Кічак. Ці гроші призначено на допомогу УВО й переслано через Обєднання.

На збрах Тов. ім. Ю. Головінського, 16. відділ ОДВУ, спеціяльну жертву зложили на делеґата: М. Бардачевський $3; о. В. Каськів $2; Г. Кічак, І. Околіта по $1; М. Кінаш 50 ц.

Комітет.

ПРОВАЛ ГОСПОДАРСЬКОЇ Й КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДКАРПАТТІ.

Одним з політичних засобів увіковічнити теперішній стан на Підкарпатті, яко складова частина ґенеральної лінії чехословацької влади, являється чехізація, цебто денаціоналізація нашого краю. Чехословацькі політики, колишні борці за права чеського народу під німецьким гнетом, політики, що вважають себе головними провідниками славанства, проповідуючи братерство й згоду між Славянами, що завжди мають повні уста гуманности, кілька років тому повернули на шлях, вибитий німецькими культуртреґерами й мадярськими джентріями, ступили на дорогу чехізації української людности й дезіндустріялізації Підкарпаття.

Спроби чехізації, денаціоналізації нашого краю стрінулися з гострим відпором українського населення, між яким запанував неспокій і обурення. Український нарід і його інтеліґенція могли на свої очі переконатися, що між неславянами й славянськими державами щодо політики супроти народностей нема ріжниці. Серби знущаються над Хорватами, Болґари над Сербами, Поляки переводять пацифікацію на Західній Україні, а в нас влада кілька років тому пішла по лінії чехізації. Ось згода славянських народів!

Пригноблення одного народа іншим, це хоробливе явище способу організації держави й правляючої системи.

Хтоб однак думав собі, що чехізацію Підкарпаття почали люди, яким на серці лежить розвиток чеської мови, люди, що люблять свою чеську мову над усе, той дуже помилився б. Для увіковічнення теперішнього стану на Підкарпатті влада Чехословаччини від перевороту йшла по одній лінії: зміцнити чеський елемент, перевести чехізацію урядів і цим позбутися тої частини чеської інтелігенції, яка в історичних краях не могла собі знайти заняття, цілком відіндустріялізувати нашу територію й зробити з неї ринок збуту для промислових виробків і людей з історичних країв, — це являється їхньою ґенеральною лінією. Колиб однак у нас знайшлися надійні люди, які би цю лінію урядів підпирали, тодіб не треба витрачувати міліони на чехізацію. Та в нас є такі люди, тільки, що в очах цих політиків являються вони ненадійними. Свої люди, яких екзистенція й будучність залежить від тих, що їх сюди посилають, в кожному огляді ліпші й надійніші.

Треба признати, що чехословацькі політики в цьому огляді були послідовними й з своєї лінії ані на мить не збочували. Всі уряди обсадили своїми людьми, позакладали чеські школи, службовців привозять сюди з Чехії і Словаччини, на залізницю нашої молоді не принимають, у приватних підприємствах всюди бачимо ненаших, а для нас, для нашої інтеліґенції осталося знов учителювання й попування. Ми знову там, де були перед переворотом.

Та ця ґенеральна лінія політики чеських промисловців і чехословацьких політиків, починаючи з минулої осени, ганебно провалилася й провалюється. Дезіндустріялізація країни нанесла на господарське життя Підкарпаття тяжкі удари, внаслідок яких закупочна спроможність населення зменшилася на 45 проц., запанував голод і вибух політичний скандал, що мав свій відголос далеко за границями. Такі були, є, і будуть наслідки господарської політики на Підкарпатті, якщо її скоро не змінять.

Приглянмося тепер до культурної політики у нас. Найкраще управляється державою зцентралізованою, з одномовними урядами, які сліпо виконують те, що їм згори накажеться. В таких урядах, як ми те вже згадали, треба надійних людей. Надійні люди Чехи. З ведучих міст Українців треба усунути (Торонський, Стрипський і т. д.), а щоб не затруднювати службовців навчанням чужої мови, треба закладати чеські школи, бо ґенерація, що з них вийде, стане за чеські уряди, отже посилить централізацію, чеський елемент і т. д.

Алеж за господарською й культурна політика починає крахувати по цілій лінії. Наші діти, як також діти мадярські й жидівські, не хотять вчитися по чеськи, бо бачать, що зі знанням чеської мови до урядів їх не приймають, вони теж ненадійні, а мандрувати до історичних країв, це сьогодні належить до области фантазії. Там же страшенна надпродукція інтеліґенції!

Нема сумніву, що як господарська, так і культурна політика на Підкарпатті дісталася до сліпої вулички. Це тепер всюди помітно. **По селах голод і заворушення господарського характеру, до чого прилучується заворушення і культурного характеру.** Щоденні часописи про це й свідчать. **Чеська школа в краху, чехізаторька політика крахує. А вихід?** „Народні Освободзені" як і „Глас Виходу" мають уже свою раду: Чеські службовці хай навчаться по українськи (русски), як також і учителі; останніж хай ідуть вчити на „русинске" школи. Рода цінична й провокаційна. Значить, для нас малоб лишитися тільки рільництво й попування.

Не туди дорога, панове! **Ми хочемо бути панами на своїй землі!**

І ми надіємося, що розумні чеські політики, побачивши, до чого довела денаціоналізація і дезіндустріялізація наш край, припинять всякі спроби, які шкодять самій державі. — („Українське Слово", Ужгород).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ.

На Рідну Школу.

Збірка в церкві $5.61; від Українського Клюбу $10; Татіянна Парійчук, Т. Янсевич, д-р М. Сіменович, Анастасія Сініцька, Олена Міськевич по $1; Татіянна Лагола, Катерина Шемердяк, Марія Борис, М. Мацях, І. Міляновський по 50 ц.; Катерина Руда, І. Кобеляк по 25 ц. — Разом $24.11.

Гроші переслано через Обєднання на призначену ціль.

Анна Грабінська.

—o—

БАЙОН, Н. ДЖ.

На голодних Гуцулів.

Наші свідомі жінки не осталися позаду інших та взялися до народньої роботи, щоби спільно помагати визволенню нашого українського народу зпід Польщі. Тут істнує вже більше року жіноче товариство під назвою „Союз Українок, від. 19 в Байон, Н. Дж".

Хоч тепер і тут настали тяжкі часи, однакож наші жінки на своїх зборах ухвалили врядити баль, з якого ввесь дохід призначили на допомогу голодуючим Гуцулам. Чистий дохід з того балю був $27, а $3 зібрано по балі, котрі жертвували: М. Шегда, Марія Борис, С. Ґолман по $1. Отже загальна сума зробила $30, котрі переслано через Обєднання на призначену ціль.

Завзиваємо всіх українських жінок міста Байону, котрі ще не належать до нашої організації, а чуються щирими українськими жінками приступити до нашого відділу Союза Українок, щоб спільними силами працювати на добро нашого народа.

Союз Українок в Байон, Н. Дж.

— Чи ваш молочар то совісна людина?

— О, ще й яка! стерилізує навіть воду, яку доливає до молока.

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ.

(38)

„Приготовте мені курінь для відпочинку!" — звернулася Ла з такими словами до дикунів, які все щось спорили між собою. „Ліпше ми тебе віддамо до Болґанів і скажемо, що мужчина, який був з тобою, вбив післанця великого Нуми" — говорив чорний вояк. „О, цього ви не зробите! Ви бачили, яку силу має Тарзан! Ви бачили, як він убив післанця Нуми! Він має ще більшу силу, бо він цар джунґлів. Ліпше вам мати його своїм приятелем ніж ворогом".

Та слова Ла мало ділали на чорних. Вони майже не слухали її. Тоді Ла відразу перетворилася в ту саму велику жрекиню Ла, що приказувала своїм рабам. Вона голосно й рішучо скомандувала: „Йдіть і робіть те, що я вам наказую! Чуєте?!" Ґрізна й гнівна стояла вона перед дикунами. Ті побачили й відчули в її голосі незвичайну силу. Страх охопив їх і вони вже перестали говорити про відпровадження її до Болґанів, а полізли готовити їй курінь до спання.

Курінї були в цих дикунів дещо відмінні від інших. Вони висіли на деревах немов дзвони. В однім з таких курінів дикуни приготовили помешкання для Ла. Вони наносили туди свіжої трави для спання, свіжих овочів для їдження та води для пиття. Після того Ла по линві з трави вилізла в помешкання через дірку, що була в підлозі. Потім Ла підобрала в середину линву, трохи поїла овочів і скоро заснула в солодких мріях безпеки.

—o—

Далеко на північний захід від Опару, в долині стояв табор з трох соток чорних людей та з пятьох білих. Дим від табору розлягався далеко довкруги. Видно було, що табор не боявся нікого. „Вони можуть легко вбити нас!"—говорила своїм білим мужчинам Флора Гокс. „Нам тепер нема іншого виходу, як дістати дорогоцінности й ними платити дикунам!" На це їй відповів мужчина, котрого звали Карло: „Ліпше залишити нам те золото й ратуватися самим!"